

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Extra Posten.

Torsdagen den 9 November 1820.

Nicolao Piccini.

(Slut från N:o 88.)

BERÖFVAD sina pensioner genom Franska revolutionen, beslöt *Piccini* 1791 att återvända till fäderneslandet. Men man ansåg honom för en Fransmännens anhängare, hvarfore Premier-Ministern *Acton* förbød honom att offentligen visa sig i Neapel. Hans lott blef nu ett öfvergifvet och torftigt tillstånd, hvilket han så litet förtjente, men med ståndaktighet uthärdade i fyra år. Under denna tid satte han ganska många psalmer i musik, dem hans namnkunnige landsman Poeten *Saverio Mattei* hade öfversatt på Italienska. Han komponerade dem för kloster och kyrkor, der original-partiturerna dertill ännu finnas; ty han hade ej råd att låta copiera dem. Till Prins August af England gaf han af dessa compositioner den, som han sjelf ansåg för den bästa, och hvari han hade anbragt flera bilder, dem han, som han sade, förut ej haft tillfälle att utveckla.

Neapels fred med Frankrike förbättrade ej *Piccini*s belägenhet, och den olycklige gubben fruktade att mottaga republikens välgärningar, emedan de å nyo kunde gifva hans fiender anledning att förfölja honom. Men alla Franska agenter vid Neapolitanska hofvet intresserade sig för hans öde, och medborgaren *Canclaux*

förskaffade honom tillfälle att underrätta sina vänner i Frankrike om det bedröfliga tillstånd, hvari han med sin familj hade nedsjunkit. Medborgaren *Garat*, utnämnd Fransk Minister vid hofvet i Neapel, hoppades, att, om han vid sin ankomst gäfvade honom ett offentligt bevis af aktning och deltagande, han skulle bidraga till förbättring af hans omständigheter. Han besökte honom derfore med några till Legationen hörande personer. De funno honom med sin familj i en liten kammare i fjerde våningen. *Piccini* blef utom sig af glädjen att åter se Fransmän, men förlägen att mottaga dem i sin torftiga boning. Hans gäster förklarade, att de önskade höra musik, och han spelte för dem den sköna *Trion* i tredje Akten af sin *Iphigenie i Tauriden*, hvilken Fru *Piccini* och hennes döttrar sjöngo. Så angenämt detta besök var för den ädle mannen, så lifligt väckte det åter hans fienders uppmärksamhet. De behandlade honom nu med mera stränghet än förut, så att han ej en gång vågade göra ett tacksamhetsbesök hos Franska Ministern.

Men då alla Fransmän sökte öfvertala honom att återvända till en nation, som älskade honom och hans talent, reste *Piccini* om hösten 1799 ändtligen tillbaka till Frankrike med Legations-Secreteraren *Lacheze*. Han ankom till Paris den fjerde December, just dagen före den offentliga concert, som Musik-Conservatorium årlig-

gen plågade gifva på stora Opera-theatern vid prisernas utdelning. När Conservatorium blef derom underrättadt, inbjöds han genom en Deputation till denna musikaliska högtidlighet. Han gick, och ehuru han blygsamt undandrog sig Publikens ögon, blef hans närvaro likväl bekant, och alla yttrade sin önskan att se honom. En af Directeurerna vid Conservatorium förde honom upp på Theatern och presenterade honom för Publiken, som mottog honom med många förnyade handklappingar. Hans talent, hans höga ålder, hans motgångar väckte rörelse, beundran och enthusiasm. Det var den skönaste triumf.

Piccinis pension hade blifvit nedsatt till en högst obetydlig summa. Directuren vid Conservatorium, medborgaren *Sarrette*, begärde med en värme, som gjorde honom heder, för den stora Konstnären en plats i detta Institut, men fann tusende svårigheter. Piccini beslöt att taga ett afgörande steg och vända sig rakt till Första Consuln i en böneskrift, hvori han föreställde honom sin belägenhet, och föreslog sättet till en möjlig räddning derutur. Han erhöll utan dröjsmål svar och ett inträdeskort. Genast begaf han sig till Luxemburg. Så snart Bonaparte blef honom varse, gick han emot honom, och bad honom sätta sig. Piccini ville ej — "Jag ber," sade han, "sätt er; en man af era förtjenster bör ej stå för någon människa." När han talt med honom en stund, slutade han med de orden: "Gå till min hustru, jag kommer sedan till er, vi skola frukostera tillsammans." Han förde honom sjelf till Madame Bonapartes rum, anmälte honom, och gick åter till audiens-rummet. Enligt löfte kom Förste Consuln tillbaka, frukosterade och talte med Piccini memot en timme, samt lofvade att hos sin bror, Ministern för inrikes ärenderna, recommendera hans sak angående Conservatorium.

Men sedan Bonaparte inhemtat ännu närmare kunskap om Piccinis belägenhet, och såg, att han behöfde skyndsamt hjälp,

sade han till honom, att han önskade sig en ny marsch för Consular-Gardet, och bad honom componera en sådan. Piccini lät öfverlemnna denna till Förste Consuln, som strax tackade honom genom en af sina Adjutanter och bad honom för sitt arbete mottaga 25 Louisd'ors.

Ministern Bonaparte gjorde sig äfven mycken möda för Piccini, och i Aprilmånad inrättades för honom i Conservatorium en sjetta Inspecteurs-plats vid undervisningen. Men denna så rättvisa och ädelmodigt gifna välgerning kom tyvärr för sent; ty Piccini dog i *Passi* redan den 7:de Maj i sitt 72:dra år.

Denne namnkunnige man har inom en tid af tjugu år i Italien satt 133 dels allvarsamma, dels comiska operor. Bland dem han i Frankrike komponerat, äro åtta stora operor, neml. *Roland*, *Atys*, *Iphigenie en Tauride*, *Adèle de Ponthieu*, *Didon*, *Endymion*, *Pénélope* och *Clytemnestre*. För öfrigt satte han här den artiga Opera Bouffa *Le faux Lord*, *Lucette*, *le Mensonge officieux* och den sköna operan *Phaon*.

När man till detta stora antal arbeten för Theatern lägger en otalig mängd strödda musik-stycken, Oratorier, Cantater och Kyrko-musik, är det svårt att begripa huru en enda människas korta lifstid varit tillräcklig att frambringa allt detta, som synes fordra flera människo-åldrar; ett märkvärdigt exempel hvad kärlek till konsten, talent och slit förmå!

Betraktelser öfver den Italienska Litteraturens trenne Fäder, Dante, Petrarca och Boccaccio.

Petrarca.

(Slut från No. 89.)

Dessa Sonnetter (317 till antalet) och Canzoner (49) handla blott om Laura, hans kärlek till henne, hennes fullkomligheter, och den förlust verlden led vid hennes

död. Utom den njutning en lycklig omvexling af samma ämne skänker, äro i dessa skaldestycken inströdda många djupa reflexioner, isynnerhet lånta af Plato, hvars philosophie här framlyser, upplifvad af kärlek och fantasi, och genomflätad af den Provençaliska skaldekunstens romantiska blomster. Man tviflar likväl mycket, att Petrarca med uppsåt lånat något af Provençalerna. Sannolikt kände han alltför litet deras i hans tid redan aftagande konst, emedan han öfverhufvud föga aktade modernas skrifter, och t. ex. först i sina sista lefnadsår läste Dantes stora skaldedikt och sin förtroliga vans Boccaccios Decameron. Medan Troubadourernas konst ännu var i friskt minne, sjöngos Petrarcas verser jemte deras vid hofven och inom riddareborgarna, och han berättade sjelf, att mängden sångare, som naken och halögd afhemtade hans verser, åter visade sig hos honom väl klädde och fodde, sedan de sjungit dem. Af den 25:te Sonnetten i 2:dra Delen (*S'io havessi pensato* etc.) synes huru litet han sjelf värderade dessa verser, och att den sensation de gjorde under hans lifstid, vida öfvergick hans väntan. Ännu, efter snart 500 års förlopp, är hans språk en norm för skönhet, linhet och välljud, och det i högre grad än någon annan äldre eller nyare författares kunnat blifva. Han uttömde i egentligaste bemärkelse sitt ämne, och hans talrika här af efterhärmarare hafva, efter förtjenst, icke sköndat någon lag.

Boccaccio.

Giovanni Boccaccio, den egentlige skaparen af den Italienska Prosan, föddes i Florens (Paris) 1313. Bestämd till handeln tillbragte han sin ungdom på resor, och kom i sitt 28:de år till Neapel, der Virgils graf uppeldade honom till det beslut att blifva skald. Hårtill var likväl en annan ännu större bevekelsegrund, neml. hans kärlek till Maria (i hans skrifter Fiametta), naturlig dotter till Konung Robert. År 1373 erhöll han kallelse till

en publik befattning i Florens, den, att förklara Dantes skrifter, hvilket han gjorde till sin död 1375 med den vidsträckt lärdom och fina urskillning hans egna skrifter förråda.

Hans poetiska arbeten värderas nu föga. Innefattad i tillskrifver man honom upplifningen af de i Italien så brukliga *ottave-rime* eller åtta-radiga Stancer. — Till hans prosaiska skrifter höra: åtskilliga romaner, hvaribiand Fiametta anses för den bästa: Dantes lefverne och hans *Decamerone* eller 100 Noveller, inflätade i ett slags roman. Der föreställes nemligen ett sällskap af sju unga fruntimmer och tre ynglingar, som år 1348 hade flyktat från Florens undan pesten, och tillbragte på ett landställe tie dagar, under hvilken tid en hvar berättade en Novell. Deraf titeln *Decamerone* (en tid af tie dagar). Denna skrift är onekligen, enligt våra seder, något för fri och anstötlig, men detta oaktadt en nödvändig läsning för den, som vill lära känna Italienska språkets egenheter. Dessutom finner man deri en mäterlig karakteristik af dessa tiders anda och ett viktigt bidrag till Historien, emedan många då lefvande namnkunniga personer mer eller mindre uppenbarligen der uppträda. Den episke och dramatiska skalden kan deraf begagna mycket, men isynnerhet den komisk-dramatiska har der ett verkligt magasin af alla slags karakterer, fabler, dramatiska invecklingar och situationer. Likväl bör man först göra sig bekant med andra goda Italienska Prosaister, innan man skrider till läsningen af Boccaccio, emedan man eljest skulle missledas i sina begrepp om språket. En ända till ledsnad tröttande vidlöftighet råder deri lika mycket som ett missförstådt bemödande att påtvinga sitt språk latinska och isynnerhet Ciceroniens constructioner. Så gör han t. ex. icke sällan våld på meningen och välljudet derigenom, att han ställer satsens hufvudord vid slutet af perioden. — Stora mäns fel äro alltid skadligare till sin verkan än vanliga menni-

skors, likaså här. Man ville gifva sig ett visst anseende med att efterapa dessa egenheter, och en stor del af det följande århundradets Prosaister liknade honom mycket troget i alla hans fel, utan att uppnå hans fullhet, tydlighet, kraft och beständhet.

En Theater-martyr.

(Ur the Gentlemans Magazine 1770.)

Herr Bond i London, en man med snille, och stor älskare af Declamationen, var så intagen af Voltaires Zaire, att han ur minnet kunde upprepa hela denna tragedie. Han lät översätta den på Engelska af en bland Londons bästa skaldar, och använde mycken möda att få den uppförd på Theatern i Drury-Lane; men som han icke lyckades att verkställa detta, beslöt han att sjelf tillika med åtskilliga sina vänner uppföra stycket. Han hyrde en sal, och betalte så mycket för en afton, som hyran för ett helt år borde hafva kostat. Han utdelade rolerna, och behöll *Lusignans* för sig sjelf, emedan den bäst passade för hans ålder (han var nära 60 år). Åskådare infunno sig talrikt, och man betalte hvad som åskades. Piecen och Aktionerna erhöles bifall, hvilket fördubblades då *Lusignan* inträdde på scenen. Bond förskräcktes, hans hjerta var upprördt, hans inbildningskraft överspäänd. Han inbillade sig verkligen vara i Sultanens palats, och åsynen af *Zaire* uppvackte hos honom en sådan rörelse, att han ej förmodde motstå den; han föll sanslös ned. Denna svimning, som ansågs för en konstens ansträngning, föreföll så naturlig, så på sitt ställe, att man icke kunde nog beundra den. Men som den fortfor nog länge och man begynte tröttna, hviskade *Chatillon*, *Nerestan* och *Zaire* sjelf *Lusignan* i örat, att det vore tid att låta dänningen upphöra. Han öppnade ögonen, men tillslöt dem strax åter, i det han utsträckte

sina armar liksom han ville omfamna *Zaire*, och denna rörelse var den sista i hans lefnad. —

Ett Fruntimmers Doctor-Promotion.

Christina Dorothea Leporin, gift med Pastorn i Nicolaikyrkan i Quedlinburg J. C. Exleben, blef den 12 Juni 1754 med Kongl. Tillåtelse högtidligen promoverad af Medicinska Faculteten, i Professor Junkers hus, sedan hon undergått den vauliga Doctors-examen. För sin medicinska kunskap hade hon ensam att tacka sin fars Doctor Liporins undervisning och eget studium i medicinska skrifter.

Fadren, som var lakare i Quedlinburg och utöfvade sitt kall med framgång, förberedde hennes äldre bror till sin Akademiska kurs, ej endast med undervisning i latinska språket, men atven genom en öfersigt af de medicinska vetenskaperna, i synnerhet efter Stahls, Albertis och Junkers grundsatser. Döttern deltog i denna undervisning. Under det hennes bror var vid universitetet, studerade hon de mäst godkända medicinska scribenter, och det med sådan framgång, att hon ådrog sig uppmärksamhet af alla, som kände henne, och blef redan för Konungen omnämnd af Commissarierna, som hade mottagit hyllningen i Quedlinburg. Konungen hade också redan år 1741 genom skrifvelse till Medicinska Faculteten anbefallt henne i åtanka till promotion; men i följd af hennes snart derpå ingångna giftermål öfvergaf hon tankarne härpå, intill dess hon 1754 verkstälde sin förut hyste önskan, efter att ytterligare hafva erhållit Konungens bifall till Promotion. Hennes dissertation hade till titel: *Dissertatio inauguralis medica exponens, quod nimis cito ac jucunde curare sapius fiat causa minus tutæ curationis, quam sub auspiciis Summi Numinis et Gratosissima Regia concessione, ad gradum Doctoris obtinendum & praxin legetimi exercendam &c. &c.* —

N:o 91 utgifves nästa Måndag.

Stockholm, tryckt hos JOHAN IMNELIUS, 1820.